

Oppdragsgiver: Herr Per Urfjell, Søndeled.

Oppdragsnummer: 601.

Arbeidets art: Befaring av Hiåsen kvarts- og feltspatforekomst.

Sted: Søndeled, Aust-Agder fylke.

Tidsrom: 16/12-1964.

Saksbearbeider: Statsgeolog Jens Hysingjord.

Norges geologiske undersøkelse
Leiv Eirikssons vei 39
Postboks 3006, Trondheim.
Tlf: 20166.

15975
3

7.0 3272

Oppdrag nr.	Oppdragsgiver Firma/institusjon m. v.	Rapportens tittel	Konfidensiell status kan opphøre		
			Ja	Nei	Eventuelt fra hvilken dato
601	Per Urfjell	Geologisk undersøkelse av Hiåsen kvarts- og Feltspatforekomst, Søndeled, Aust-Agder fylke, desember 1964	X		15/9 - 75.

..... Fiane, den 13/9 - 75

Per Urfjell
underskrift

Innhold:

Hiåsen I	side 3
Hiåsen II	" 4
Hiåsen III	" 5
Konklusjon	" 5

Befaring av Hiåsen kvarts- og feltspatforekomst i Søndeled herred,
Aust-Agder fylke.

Befaringen ble foretatt 16. desember 1964 av statsgeolog Jens Hysingjord. Befaringen kom istand etter anmodning av eieren av forekomsten, Per Urfjell.

Forekomsten ligger på vestsiden av Hiåsen, på østsiden av Vasstøvatn i Søndeled. Bilveg fører fram til Hiåsen I.

Eieren av forekomsten opplyser at driften ble påbegynt ca. år 1900. Den har hovedsakelig vært drevet som kvartsforekomst.

Driften ble sist tatt opp igjen i 1962. Forekomsten drives nå hovedsakelig som en natronfeltspatforekomst. Natronfeltspaten leveres Tvedestrand til en pris av kr. 35,- pr. tonn. Endel kvarts taes også ut. Den leveres Eydehavn til en pris av kr. 52,- pr. tonn.

Det taes idag ut et par tusen tonn natronfeltspat i året.

I perioden januar - september 1963 ble det av de to mann som arbeidet i bruddet tatt ut 1000 tonn.

All natronfeltspat selges til en kunde i Tvedestrand. Størrelsen av feltspatproduksjonen i Hiåsen er avhengig av hvor meget feltspat denne kunden har bruk for.

Det er tre adskilte forekomster (pegmatittganger) i Hiåsen. Driften foregår idag på den nederste (lavestliggende) forekomst her kalt Hiåsen I.

Pegmatitten stryker NØ-SV og faller mot SØ (45/40).

Bruddet har en lengde på ca. 100 m. I fronten har det en bredde på ca. 8 meter, men vider seg ut lenger inn til en bredde på vel 20 m.

Pegmatitten fortsetter videre i en lengde på ca. 100 m. Langs nordvestsiden av bruddet står det en rygg av vesentlig natronfeltspat og natrontint. Det er lengst i sydvest ved inngangen til bruddet driften foregår idag.

Feltspaten i Hiåsen er av en særegen type. Den er hvit av farge og småfallen. I et slip ble kornstørrelsen av feltspaten målt til å være 2 - 4 mm. Feltspaten er en albitt (an \sim 6 %). Ved siden av feltspat er det kvarts og små mengder muskovitt (lys glimmer) og litt kalkspat tilstede.

En kjemisk analyse av denne feltspaten ble overlatt meg av herr Per Urfjell. Analysen ble utført i 1956 ved D. N. Heidenreich:

SiO ₂	68,00 %
Al ₂ O ₃	19,00 %
Fe ₂ O ₃	0,10 %
CaO	1,26 %
MgO	0,14 %
K ₂ O	1,00 %
Na ₂ O	10,50 %
Glødetap	<u>0,46 %</u>
Sum	<u>100,46 %</u>

Det synes klart at man under driften har gått etter den sentralt beliggende kvarts i pegmatitten. Driften på kvarts synes å ha stoppet opp fordi overhenget i fronten av bruddet ble for stygt.

Idag sees denne sentralt beliggende kvartsmasse nordøstligst og innerst i bruddet.

Hiåsen II.

Denne forekomst ligger øst for Hiåsen I og høyere oppe i åsen. Adkomsten til forekomsten må skje via Hiåsen I. Bruddet i Hiåsen II har en sirkelrund form og er 10 - 15 m i tverrsnitt. Det står vann i bruddet. Langs kantene står det igjen hvit kvarts.

Jeg tror det er mulighet for at det kan være atskillig kvarts igjen i denne forekomst. Mitt forslag til herr Urfjell er av den grunn å skyte et par større salver straks nord for bruddet for å få undersøkt om kvartsmassen fortsetter i denne retning.

Ved inngangen til bruddet står det en rødlig feltspat. Denne feltspaten ble analysert ved NGU.

Na ₂ O	10,50 %
K ₂ O	0,73 %

Feltspaten er altså en meget ren natronfeltspat.

Hiåsen III.

Denne forekomst ligger ovenfor Hiåsen II høyt oppe i åsen.

Forekomsten har ikke vært i drift. Pegmatitten er av samme type som de to foregående. Her er gode kvartsanvisninger. Forekomsten bør røskes og undersøkes nøyere.

Konklusjon.

1) Produksjonen av natronfeltspat er idag helt avhengig av hva en enkelt kunde har behov for av feltspat.

Det bør arbeides for å sikre salget av feltspaten slik at arbeidet ikke stopper opp på grunn av omsetningsvansker.

2) Etter min mening må det satses mer på produksjon av kvarts.

Hengen innerst i skjæringen i Hiåsen I bør renskes opp. En kan så forsøke å gå i stoll drift etter kvartsen videre mot NØ.

3) I Hiåsen II bør det foretas røskningsarbeid. Jeg har anbefalt at det sprenges ut et par større salver straks nord for gruben.

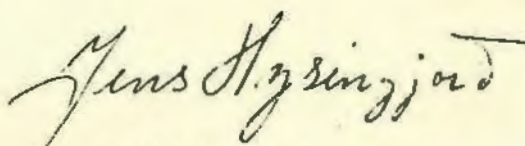
Hvis det gir positive resultater, kan avgangen fra Hiåsen I brukes til å bygge opp veg til Hiåsen II. Vanskeligheten med å legge veg opp til Hiåsen II er å forsere den bratte og høye bruddskrenten i Hiåsen I. Et annet alternativ vil være å legge en skinnebane fra Hiåsen II ned til kanten av Hiåsen I hvor kvartsen kunne tipres.

4) Hiåsen III har noen gode kvartsanvisninger. Forekomsten bør undersøkes nøyere. Drift kan neppe komme istand før eventuelt Hiåsen II er kommet i drift.

Avgangen fra denne forekomst kan da brukes til å bygge veg opp til Hiåsen III.

NGU skal forsøke å foreta ny befaring av forekomsten sommeren 1965.

Trondheim, 2. mars 1965.

Jens Hysingjord
statsgeolog